



Heleen Vander Beken
05:37

Papiertekort steeds nijpender: hele productieketen van brochures en boeken staat onder druk

Door grondstoftekorten is er al maandenlang weinig papier beschikbaar, en dat weegt op de hele productieketen voor tijdschriften, kranten, brochures en boeken. Drukkerijen vrezen dat ze de komende maanden voor het eerst bepaalde bestellingen zullen moeten weigeren. Voor lege rekken in de boekhandel of krantenwinkel hoeven we voorlopig niet te vrezen, al ziet je boek of krant er misschien nét een tikje anders uit.

Papier is wereldwijd een schaars goed geworden. Al sinds vorige zomer is de vraag groter dan het aanbod, voornamelijk als gevolg van grondstoftekorten. Voor het eerst vreest de Federatie van de Belgische grafische industrie dat niet alle opdrachten meer uitgevoerd kunnen worden, zoals catalogi voor privébedrijven.

VRT NWS vroeg aan boekhandelaars, uitgeverijen en drukkerijen hoe ze dit probleem het hoofd bieden en of de consument er iets van merkt: worden boeken duurder? Raken de rekken nog gevuld? En hoe lang blijft dit duren? We zetten het een op een rijtje.

“Een kleiner boekje, ander papier, kleinere letters. Uitgeverijen en drukkers zoeken creatieve oplossingen

Vanwaar dat tekort?

Het tekort is deels te wijten aan algemene **wereldwijde grondstoftekorten en transportproblemen**. Houtvezels zijn moeilijk te krijgen omdat er veel vraag is naar hout, bijvoorbeeld vanuit de bouwsector en vanuit China. Voor de drukkerijen komt daar ook nog een schaarste aan bepaalde inkt en aluminium bovenop, dat dan weer gebruikt wordt voor offsetplaten in het drukproces.

Een andere oorzaak is de **populariteit van online shoppen**, met een **grote vraag naar karton** voor verpakkingen. Zeker op gerecycleerd papier heeft dat een impact, want voor karton wordt ook oud papier gebruikt.

Dirk Salens, CEO van groothandel van papier en karton Igepa Belux, vertelde in De ochtend over de groeiende papiertekorten door de vraag naar karton

Blijft dit duren?

Fabrieken hadden de productie van papier de voorbije jaren deels

omgeschakeld naar karton, maar toen steeg de vraag naar papier plots weer. Dat vertelt Thomas Davreux van inDUfed, dat de Belgische papierproducenten en -verwerkers vertegenwoordigt. Dat is geen lokaal probleem, want het meeste papier wordt geïmporteerd uit andere Europese landen. "Dat **snel weer aanpassen is moeilijk**, want papiermachines zijn duur en de productie opstarten vergt tijd".

“We vrezen dat we bepaalde bestellingen voor het eerst zullen moeten weigeren

Marc Vandenbroucke, Federatie van de Belgische grafische industrie

Bepaalde papiersoorten zijn schaarser dan andere. "Tot nu toe losten drukkerijen dat creatief op, door **alternatieve papiersoorten** te gebruiken", legt Marc Vanden Broucke van Febelgra (Federatie van de Belgische Grafische Industrie) uit. "Maar nu vrezen we dat we bepaalde bestellingen uit de retail, zoals **catalogi**, het komende kwartaal zullen moeten weigeren".

Sommige uitgeverijen gaan ervan uit dat de schaarste nog een jaar zal duren, al hopen anderen dat de situatie over een half jaar verbetert.

Creatief met papier



BOEKEN

**Wereldwijde
papierschaarste
voorspeld, zullen alle
boeken op tijd in de
winkel liggen?**

di 17 aug 2021 11:42



Ook de uitgeverijen zoeken creatieve oplossingen, vooral om de prijs te drukken. Misschien zullen boeken soms een **kleinere lettergrootte** krijgen om papier te besparen. "En soms wordt een uitverkocht boek met *hardcover* in de herdruk vervangen door een *paperback*", merkte Lien Camelbeke, directeur marketing van Standaard Boekhandel.

Ook de formaten en papiersoorten kunnen veranderen. Een uitgever haalt het voorbeeld aan van een **kinderboek dat een centimeter kleiner** wordt gemaakt om minder karton nodig te hebben voor de heruitgave. Volgens onze bron is die strategie niet eigen aan de boekensector. "Ik krijg die indruk bij andere producten ook. De tubes tandpasta die ik koop zijn van design veranderd, waardoor het niet opvalt, maar er zit

toch minder tandpasta in dan vroeger".

Onvoorspelbaar

Eén ding staat vast: de planning in de boekensector is veranderd. Door de tekorten laat de druk van boeken langer op zich wachten. "**We moeten anders plannen dan vroeger**. Toen konden we een boek dat uitverkocht was op twee weken laten herdrukken, maar nu gaat dat zo snel niet", meldt Vé Bobelyn van de Groep Algemene Uitgevers.



En dat is meer dan een luxeprobleem, legt Lieven Sercu, Algemeen directeur van Lannoo, uit. "Het risico daaraan is dat hoe langer een boek uit de verkoop is, hoe meer de interesse erin verslapt en boekhandels misschien bestellingen annuleren". Om dat te voorkomen, **bestellen uitgeverijen en boekhandels meer exemplaren van een eerste druk** wanneer ze verwachten dat het een bestseller wordt.

Als een eerste druk ook op zich laat wachten, loopt dat wel eens op een sisser uit. Lies Scheerlinck, zaakvoerder van boekhandel Letters en Co, vertelt dat ze een groot literair evenement had georganiseerd. Helaas werd het nieuwe boek van de centrale spreker weken later geleverd dan gepland, waardoor het niet te koop was tijdens het evenement. "Dan mis je toch een stuk van je verkoop".

Wie zal dat betalen?

Voor de consument in de boekhandel zullen er **voorlopig geen grote gevolgen** zijn, behalve wat langer wachten op een bestelling. **Romans zouden wel één à twee euro duurder kunnen worden** en soms zijn ze dat al. "Maar je weet natuurlijk niet in welke mate dat komt door de schaarste of door de algemene economie", aldus boekverkoopster Scheerlinck.

Dat is niet voor alle boeken het geval. "Vaak zijn er prijsafspraken tussen producent en uitgeverij", horen we van Kristof Thijssens van de Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers. "**Voor schoolboeken en wetenschappelijke boeken wordt de prijs per schooljaar bepaald**, dus zal er de komende maanden geen prijsstijging zijn". Ook voor strips is dat zo.



Volgens Lien Camelbeke van Standaard Boekhandel komen de financiële gevolgen vooral op de schouders van de drukkerijen en uitgeverijen terecht. En dat is meer dan pittig. Papierpulp is internationaal bijvoorbeeld verdubbeld in prijs. "Daarbij komen de stijgende kosten voor stroom, water, inkt, de lonen, transportkosten ...". Het is bovendien moeilijk om erop te anticiperen, want papierproducenten durven soms zelfs geen prijs meer vastleggen voor hun klanten.

De boekenverkoop gaat gelukkig wel goed. In 2021 is er vlot verkocht. Meer zelfs: in Frankrijk en Ierland boemde de boekenverkoop alvast spectaculair. En ook de drukkerijen hadden een goed jaar. Maar ze hadden naar eigen zeggen nog meer omzet kunnen maken, tenminste, als er daar papier voor was geweest.